

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. (2022). Tuorehake kiinnostaa maataloja. *Suomen siipikarja*, 104(1), 36–37.

Tuorehake kiinnostaa maataloja

Kolme lapualaista broileritilaa on mukana kehittämässä tuoretta haketta polttavaa lämmityskattilaa. Tarkoituksena on muun muassa alentaa tilojen lämmityskustannuksia sekä vähentää ruokaketjun päästöjä.

Teksti ja kuvat **Risto Lauhanen**

Pari vuotta kestävä ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun koordinoiman hankkeen tavoitteena on kehittää ja pilotoida vähäpäästöinen, tuorehakekonseptin lämpölaite (500 kW) maatilamittakaavaan. Tuorehakeen kosteus on noin 40 prosenttia. Tuorehakekattilassa on mahdollista polttaa myös perinteistä kuivaa haketta.

Lämpöenergian merkitys korostuu nimenomaan broileritiloilla. Kanaloiden lisäksi viljankuivaus vaatii paljon energiaa. Tilakokojen kasvaessa energian rooli korostuu jatkossa entisestään, kun broilerinlihan kulutuksen ennakoita kasvan.

Hankkeessa ovat mukana Rantalan Broileri Oy, Kankaan Broiler Oy ja Katteluksen

Broiler Oy sekä Lapuan Hellanmaassa toimiva Veljekset Ala-Talkkari Oy. Ala-Talkkari on valmistanut hakekattiloita yli 60 vuoden ajan.

Asiantuntijoina hankkeessa ovat Vaasan yliopiston **Ari Haapanen**, Suomen metsäkeskuksen **Juha Viirimäki** sekä Seinäjoen ammattikorkeakoululta **Kari Laasasenaho**, **Juha Tiainen** ja allekirjoittanut. Helsingin yliopiston **Raimo Timonen** tutkii projektissa hiilidioksidin talteenottoa ja tekee puutuhka-analyysejä.

Öljyä korvattu hakkeella

Suvi Rantalan ja **Jussi Kankaan** tilat lämpiävät Ala-Talkkarin järjestelmillä, joissa käytetään perinteistä kuivaa haketta. Ranta-

lan tilan öljylämmitys vaihdettiin kotimaiselle hakkeelle laajennuksen yhteydessä jo vuonna 2006.

Rantala ja Kangas innostuivat tuorehakekattilan kehittämisestä, jotta kanaloiden lämmitystä voidaan tehostaa ja polttoaineen hankintakustannuksia alentaa. Jussi Kangas korostaa, että tuorehakemalli vähentäisi energiapuuvästöihin sidottuja pääomia, kun karsittu ranka siirtyy perinteistä kuivan hakkeen mallia nopeammin metsästä hakekattilaan. Näin päästään kaksivuotisista rankavarastoista eroon.

Kauhavan Kaukolämpö Oy:n kanssa tehdyn aiemman selvityksen mukaan tuorehakeen hankinta metsästä kuntatason lämpölaitokselle oli tilanteesta riippuen 3 - 8 euroa kiintokuutiota kohti edullisempaa kuin perinteisen kuivan rankahakeen hankinta. Koska hakkeen laatu voi vaihdella, tuorehakekattilassa palaa myös perinteinen kuiva hake.

Rantalan tilalla on kuluvan talven pakkasilla kulunut jo 700 hakekuutiota. Kotimainen ja toimiva hakelämmitys turvaa osaltaan eläinten hyvinvointia. Hakkeen huoltovarmuus ja puhtaus ovat tekijöitä, joita tilat arvostavat.

Haketta on voitu hankkia suoraan kotimaisilta yrittäjiltä. Ulkolaista haketta ei Rantalan eikä Katteluksen tiloilla polteta, vaikka heidän mukaansa venäläisiä hakekappiata liikkuu ympäri maata.

Ideasta tuotteeksi

Kehittämishankkeessa maatila voi saada pilotoitavalle tuotteelle 20 prosenttia tavalista korkeamman investointituen.

Kun Katteluksen Broiler Oy:n **Oskari Vuorenmaa** kuuli tuorehakemallista uutta kanalaa suunnitellessaan, hän kiinnostui hankkimaan EIP-pilottikattilan ja lämpökeskuksen. Parhaillaan kehitysidea on muuttumassa hakekattilaksi Veljekset Ala-Talkkari Oy:n tehtaalla. Vuorenmaa korostaa kotimaisen hakkeen toimitusvarmuutta ja kotimaisen laitevalmistajan roolia hankkeessa.

EIP-kuvioissa on kuitenkin omat pykälänsä. Niin Vuorenmaa, Rantala kuin **Hannu Alatalkkarin** toivovat, että maakunnissa ja investointitukia myöntävissä ELY-keskuksissa ja käytännön maataloilla olisi enemmän tietoa EIP-hankkeiden erilaisista mahdollisuuksista.

Turvetilanne huolestuttaa tiloja

Eteläpohjalaisia broileritiloja huolestuttaa energiaturpeen tilanne. Kun turpeesta ollaan luopumassa, kotimaisen hakkeen hinta on noussut ja tuontihakemäärät kasvaneet. Broileritilat voivat joutua hankkimaan markkinoilta suoraan myös kotimaista tuoreempaa haketta. Öljykin on ennätyskallista.

Suvi Rantala ihmetteleeekin sitä, että Norjassa ollaan lisäämässä mustaa öljyntuotantoa, kun Suomessa on ajettu kotimainen energiaturve alas.

Kun energiaturpeen käyttö on romahtanut, broileritilat pohtivat vakavasti kuivike-turpeen saannin vaikeutumista ja hintojen kohoamista. Kotimainen kuiviketurve on Rantalan mukaan edistänyt eläinten hyvinvointia ja broilereiden luontaista käyttäytymistä.

Ulkolainen kuiviketurve voi sisältää omat ”pöpöt” ja vaaratekijänsä, kun Baltiassa ja EU:n ulkopuolella on erilaiset bakteeri- ja muuttolintukannat.

Kirjoittaja on erityisasiantuntija Seinäjoen ammattikorkeakoulussa (SeAMK).

Karsittu ranka on kustannustehokas pienpuuhakkeen raaka-aine. Samalla turvataan nuorten metsien kasvukuntoa.

Katteluksen tilan **Oskari Vuorenmaa** (vasemmalla), myyntipäällikkö **Hannu Alatalkkari**, toimitusjohtaja **Antti Alatalkkari** sekä Rantalan tilan **Suvi Rantala** ovat olleet tuorehakekattilan kehittämässä mukana.

MIKÄ ON EIP-RYHMÄ?

”TUOREHAKEKONSEPTI maatilamittakaavassa” -hanke on yksi kansallisista EIP-projekteista (European Innovation Partnership). EIP-ryhmien ja -hankkeiden tavoitteena on parantaa maa- ja metsätalouden tuottavuutta, tehokkuutta ja kestävyyttä yritysten ja asiantuntijoiden yhteistyönä.

Manner-Suomen maaseutuohjelma ja Hämeen ELY-keskus rahoittavat EIP-toimintaa. EIP-ryhmässä maatilat, laitevalmistajat ja asiantuntijat ratkovat yhdessä tiettyä ongelmaa tai kehittävät tuotetta tai toimintamallia. Ideat ja tuotokset ovat julkisia.

Maa- ja metsätalousministeriö sekä Maaseutuverkosto ovat tuoneet ryhmien toimintaa. Hankkeiden tuloksia, onnistumisia ja epäonnistumisia välitetään mm. yleiseurooppalaisen EIP-AGRI -verkon kautta.